

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

130. An peccata dubia sint materia necessaria confessionis? Ex p. 10.
tract. 12. & Misc. 2. res. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Confessione manifesta; quia illa fuit confessio invalida. Itaque dicendum est, quod dubius de voto non tenetur ad votum, quia in tali casu possessio non stat pro voto: Sed in nostro casu possessio stat pro præcepto integrè confitendi, & pro præcepto iterum in confessione aperiendi peccata in alia confessione nulliter, & invalidè absoluta. Ergo, &c. Confirmatur nostra opinio: nam Valq. in 3. p. tom. 4. quest. 92. arr. 3. dub. 1. Reginald. tom. 1. lib. 6. n. 1 § 3. Sylvest. verb. Confessio. 1. q. 3. Leandr. q. 69. & alij, asserunt tunc non esse reiterandam confessionem factam bona fide, & ex ignorantia, & sufficere illud tantum confiteri: Sed in casu nostro peccatum non bona fide, sed mala, fuit tectum; ergo. Nec obstat dicere superius dicta procedere, quando quis est certus reliquisse voluntariè peccatum in confessione; secus autem si esset dubius ut in casu nostro Respondeo enim, doctrinam adductam procedere in utroque casu; nam etiam in casu dubij possessio stat pro præcepto. Et idè observat Galpar Hurtad. de Pen. disp. 9. diff. 12. & alij, quod quamdiu ratiōe cordata, & prudenti non constat, aut prudenter non dubitatur confessionem fuisse culpabiliter mutilatam, non esse necessariò repetendam. Sed in casu nostro supponitur, quod prudenter dubitatur confessionem fuisse mutilatam: ergo necessariò erit repetenda. Unde ex his puto non esse admittendam opinionem amicissimi Baucij.

RESOL. CXXIX.

An constans, v. g. fornicationem, de qua dubitat, an illam alias confessus sit, si hoc dubium in confessione non explicet, confessio sit valida?

Ex quo colligitur penitentem non teneri in confessione dicere se tale peccatum post ultimam confessionem commississe, nisi ob aliquam particularem circumstantiam mutantem speciem, vel constituentem hominem in proximam peccati occasionem necesse sit hoc exprimere? Ex p. 4. tract. 3. Ref. 65.

Sup. conten-
to in hoc
Ref. infra in
§. ult. Refol.
131.

§. 1. Respondeo negativè, quia sic confitendo circa materiam non mentitur, quam ipsi Confessario exponit, cum nunc certa sit, neque negat se id confessum fuisse. Et ita in terminis docet novissimè Homobonus de Bonis in consult. cas. conf. scient. vol. 2. p. 5. resp. 132. ubi citat Sanchez, Coninch & Bonacinam, cum quibus colligit, penitentem non teneri in confessione dicere se tale peccatum post ultimam confessionem commississe, nisi ob aliquam particularem circumstantiam mutantem speciem, vel constituentem hominem in proximam peccati occasionem, necesse sit hoc exprimere; unde non debeat hanc opinionem improbabilem vocare Turrian. de censuris Theologicis.

Sup. hoc in
Refol. & §.
not. præter-
itæ, & infra
in Ref. 192.
§. 2. à lin. 4.
& in Refol.
193. §. 2. ad
medium, &
vers. porque
nayde, ut
que ad §.
Nota.

RESOL. CXXX.

An peccata dubia sint materia necessaria confessionis? Ex p. 10. tr. 12. & Miscell. 2. Ref. 2.

Alibi in Ref.
§. 1. & in
fra in Ref.
139. §. ult. à
lin. 2. & in
tom. 8. tr. 1.
Ref. 30. §. 1.
& 2.

§. 1. Negativam sententiam alibi impugnavi, sed video illam in dies radices figere: unde apponam hic verba Petri Marchant in Tribunal. Sacram. tract. 4. tit. 6. quest. 5. Peccata vere dubia per se quatenus sunt dubia, non sunt materia confessionis. Ratio fundamentalis est; quia ut talia non sunt verè peccata, nec iudicium ullum funda-

re possunt. Cum enim primò omnium constare debeat Judici, an sit, sive esse, antequam procedere possit in Iudicio: peccatum, ut dubium est animum suspensum tenet ad esse, vel non esse: & hinc factum reor, quod Concilium Tridentin. tota sess. 14. cum de mortali, & veniali peccato egerit in ordine ad confessionem; nullam tamen fecerit mentionem de peccatis dubiis. Utique, quia illa, quatenus dubia sunt, per se non sunt materia iudicij, & consequenter nec confessionis. Dico, (per se) quia ratiōne alicujus periculi, est circumstantia, qua ponitur certò in esse, possunt fieri materia, ut post eam dicam.

2. Itaque, qui simpliciter, & verè dubitat de toto facto, ejusque substantia, sive an verè fecerit, vel factum fuerit, id de quo dubitat, etsi alias illud peccatum esset; non tenetur etiam sub dubio confiteri. Ratio est, quia in omni scientia reali, & iudicio primo supponendum est, quod res sit, & quod factum sit. Cum igitur, ut supponimus, dubitet penitens, an sit factus? sive an à se factum; sicut ipse iudicium aliquod formare non potest, sic nec minus Confessarius, qui non nisi ex relatis à penitente iudicare potest. Explico exemplo. Joannes verè dubitat, an alienum retineat: An hereditas, ad quam pervenit, iuste à parentibus acquisita fuerit? An in ebrietate hominem occiderit? Quandiu illi non constat, vel apparet probabiliter, se alienum retinere, se male acquiritorum esse hereditem, se inebriatum esse: non tenetur, etiam sub dubio, illa confiteri. Ratio est, quia non sunt materia iudicij, cum non constat esse. Eo enim ipso, quòd se verè nescire asleveravit, quam scientiam sive ad iudicandum, sive ad absolvendum Confessario ingeret? Et in hoc applicanda est certissima regula juris: In dubiis meliorem esse conditionem possidentis. Nemo enim spoliandus est innocentia & iustitia, quam possidet quamdiu non probatur nocens. Nec Lex aliqua virga suæ animadversionis ferire censetur, nisi & factum sit manifestum, & contra Legem peccatum esse iudicetur. Et in hoc fundatur Regula inter Confessarios communiter recepta, qua prudenter suis penitentibus consulunt, ne se de aliquo peccato aculeant, nisi certò affirmare possint, se commississe. Quæ nimirum intelligenda est de confessione facti in se, sive in substantia sua, de quo primum in omni iudicio constare debet, ut super illud iudicium fundetur. Aliud enim esset de modo, obligatione, & circumstantiis facti.

3. Quicumque igitur dubitat de toto facto, vel substantia facti, ita verè dubitet, an actus peccaminosus sit factus? Vel si factus, an per ipsum sit factus, vel eum aliquo modo afficiat, sive ad eum pertineat; quandiu verè, & rationabiliter dubitat, non tenetur confiteri. Tenetur tamen diligenter inquirere, qualiter hoc ad illum pertinere possit, aut de facto pertineat; ut cognita veritate pro sua conscientia opportunè possit disponere. Ita in exemplis allatis: dubito, teneor inquirere: An verè inebriatus fuerim? An in ebrietate adulterium commiserim, vel alium percusserim? An bona, quæ habeo, iuste possideam, &c. Quandiu verè stat dubium; melior est conditio possidentis, & deo stare pro mea innocentia, nec deo confiteri. Ubi tamen in alteram partem contra me contingit dubium probabilius inclinare; tunc demum deo, & teneor illud supponere clavibus: quia conditio possidentis transit in iustitiam legis. Unde, si quandoque DD. dicant, talia esse confitenda; intelligendi sunt non iam de confessione ad iudicium, & absolutionem, quam ad consilium à Confessario accipiendum; quod & ipsum

ipsum consilij est, & non præcepti, nec necessitatis. Hinculque Marchant.

4. Sed magis latè pertractat hanc quæstionem doctissimus, & amicissimus Caramuel in *Theologia moralis* lib. 3. disp. 4. num. 1478. & sequentibus. Firmat enim, eum, qui dubitat de peccati commissione, quantitate, aut absolutione, non teneri confiteri. Nam confessionis Tribunal est analogum Tribunali forensi, & litigioso; utrumque enim constituitur actore, reo, testibus, & Iudice. In confessionis tribunali Iudex est Confessarius; Reus, penitens in quantum peccavit; actor ipsemet penitens, in quantum Deum amans, & peccata fragiliter commissa detestans. Testimonia sunt rationes graves, & infallibiles, quibus actio fundatur. Atqui in Tribunali Mechliniensi hæc accusationes, appello de latrocinio Socratem, quia dubito utrum furatus fuerit. Ambrosium, quia tamesi nullus testis id asserat, forte furatus est: Anselmum, quia est unum iudicium leve, & huiusmodi alia, admitti non debent. Ergo nec in tribunali confessionis.

5. Confirmatur primò; Penitenti legitime confitenti debet Confessarius absolutionem impendere; atqui absolvi non potest absolute, qui ad tuos pedes provoluit, & ait: Domine, utrum furatus fuerim, dubito; si verè furatus sim, me accuso, aliàs non: vel forte, scio quidem me furatum fuisse, at quantitatem nescio; si fuerit levis, non me accuso non enim levia teneor confiteri: si autem fuerit gravis, me accuso. Vel tandem, scio certe, me peccavisse mortaliter, dubito an fuerim tale crimen confessus: cumque non teneor bis eadem confiteri peccata, non me accuso de illo, si illud confessus sum; si non sum confessus, me accuso: ergo Quod non possit absolvi absolute, demonstro. Quia absolutio absoluta requirit materiam certam & absolutam, quæ in huiusmodi confessionibus non reperitur.

6. Confirmatur secundò; In nullo Forensi Tribunali potest quis pena aliqua determinata condemnare reum, antequam convictus sit; sententia enim, quæ vivum condemnat, quem tueri, & absolute potest, iniqua est. Ergo nec in confessionis tribunali. Ergo confitenti crimen dubium, imponi nequit penitentia certa, nec dari sine conditione absolutio. Igitur cum ais, si furatus sum, me accuso; Confessarius dicit, si vere furatus es, ego tibi talem impono penitentiam, absolvo, &c. Sed quidquid alij clamant: hoc est non fere sententiam, hoc non est reum multare, hoc non est eum absolvere.

7. Hæc opinio videtur etiam probari clarissimis verbis Concilij; erant enim multa dubia in Ecclesia, quam non solum Hæretici, sed & Catholici nunquam liberius, quam fas erat, sentientes, perturbabant. Indigebamus Spiritus Sancti magisterio. Et ipsa Tridentina Synodus, *sess. 14. cap. 5.* sic inquit: constat enim sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non potuisse, neque æquitatem illos in pœnis in iungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere à Penitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint &c. Quibus verbis sic utor. Censendum est, Tridentinum Concilium sufficienter docuisse fideles, *sessione illa 14.* in qua de penitentia ex professo actum. At ibi aperte docet penitentem debere confiteri omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habet; ergo & docuit, non debere confiteri illa, quorum post diligentem discussionem conscientiam

non habet. Atqui illorum, de quibus quis dubitat, conscientiam non habet: Ergo. Probatur minor, quia conscientia est notitia scientifica, & dubium scientifica notitia non est.

8. Dices, conscientia nomine non solum notitiam evidentem, sed & dubiam intelligi; datur enim conscientia evidens, probabilis, dubia, scrupulosa, & hypocondriaca. Respondeo tamen, hoc esse verum in aliis Authoribus, & locis; non tamen in præfenti. Ratio est, quia illa Concilij verba: *Ex his colligitur*: suadent consequentia ex antecedentibus inferri; atqui ex antecedentibus non inferitur conscientia dubia, sed certa; ergo in eo loco conscientia nomine non intelligitur dubia sed certa. Major videtur certa, minorem probo. Ideo debemus singulorum peccatorum speciem, & numerum confiteri, quia Sacerdotes iudicium hoc (verba Concilij sunt) incognita causa exercere non possunt, nec æquitatem in pœnis in iungendis servare; ergo dubia peccata non debemus exponere. Patet consequentia, quia causa cognita, non est dubia, & causa dubia non est cognita; & causa incognita iudicium hoc exerceri non potest.

9. Confirmatur. Quia, asserente Concilio, debet æquitas in pœnis in iungendis servari: ergo debet certo constare de delicti existentia; aliàs enim quæ æquitate pœnæ certæ, & determinatæ pro peccato incerto & indeterminato in iungentur?

10. Confirmant hanc doctrinam alie multæ eisdem Tridentini periodi; nam aliis omisiss, quæ in illa *14. sessione* occurrunt, resumamus; necesse est omnium etiam veniam cum aperta, & verecunda confessione à Deo querere: & sane confessio dubia non videtur posse aperta vocari. Sed Concilium progreditur: itaque, dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi fideles confiteri student; proculdubio omnia divinæ misericordiæ agnoscenda exponunt: qui secus faciunt, & scienter aliqua retinent; nil Divinæ bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt; si enim erubescat agrotus (Hieronymus exponens illud Eccles. 10. Si mordeat serpens in silentio,) vulnus medico detegere; quod ignorat medicina, non curat; ergo tenetur quis confiteri peccata, quæ occurrunt, nempe post diligentem sui discussionem. Dubia autem crimina post discussionem non occurrunt: ergo malè confitetur, qui scienter peccata retineret; atqui dubia non retineantur scienter; non enim in dubiis datur scientia. Ergo.

11. Universa, quæ diximus illustrat hæc periodus, constat, nihil aliud (notat bene, quia dum nihil aliud dicit, clarissimè & universalissimè Concilium loquitur) in Ecclesia à penitentibus exigere, quam ut postquam quisque diligentius sese excusserit, & conscientia suæ sinus omnes, & latebras exploraverit ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit; reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem confessione inclusa intelliguntur. Attente legas, obsecro. Constat nihil aliud à penitentibus exigere, inquit sanctum Concilium: illi igitur contradicit, qui aliquid aliud requiri existimat. Hæc enim assertiones, nihil aliud à penitentibus exigunt; & aliquid aliud exigunt; contradictoriae sunt. Cum autem prior sit expressa Concilij; altera sine errore clarissimo teneri non potest. Sufficit igitur ut confiteatur ea peccata, quibus se Dominum & Deum suum offendisse meminerit: Ergo nemo tenetur confiteri venialia: Ergo nec dubia; licet gravia; dubitare enim non est meminisse: Scire est quoddam meminisse, dicebat Plato. Nullum tamen audivimus, dubitare,

& meminisse confundentem. Et hæc omnia docet Caramuel loco citato qui postea respondet ad multas objectiones in contrarium, & testatur Patres Societatis Jesu Lovanienses in eorum Gymnasio (ipso præfente) hanc sententiam defendisse: Quam etiam novissimè & latè docet, & conatur probare Joseph de Januario in *Resol. Theol. mor. tom. 1. res. 2. per totam*; & præter Henriquez, Layman, & Præpositum alibi à me citatos, ex eadem Societate hanc opinionem tanquam probabilem admittit Pater Amicus in *cur. Theolog. tom. 8. disp. 1. 3.* cui adde Martinum de sancto Joseph, in *Monit. confessionis. tom. 1. lib. 1. de pœnit. tract. 6. n. 1.* ubi sic ait: Obliga este præcepto al que duda si peccò mortalmente. Aunque otros Doctores probabilmente afirman, que el que està dudoso, si cometio el peccado mortal, ò si le confelsò, que no se inclina mas à una parte, que à otra, puede practicamente deponer la duda, con la qual queda de sobligado de confessar el peccado, de que duda si lo cometio, ò le confelsò; por ser principio llano de derecho, que in dubiis melior est conditio possidentis. l. si debitor. ff. de pignor. cum vulgaris sic Henriquez lib. 8. c. 45. n. 3. Reginaldus, lib. 29. c. 6. n. 99. ad finem. Suarez de pœnit. disp. 22. sect. 9. n. 6. vide Dianam part. 4. tr. 3. resol. 5. de mas de que, dubius ab ignorante non distat. l. Manifestissimi, §. Sin autem nescius, Cod. de furtis: imò æquiparantur, Surdus decis. 265. a. 19. y como no obliga à confessarse el peccado que se ignora que es mortal; assi tambien parece que no obliga al que duda si le cometio. Ita ille.

Alibi in Resolutionibus notissima hujus Ref.

Quæ hic est inf. à Ref. 134.

12. Sed his non obstantibus, puto omnino non esse recedendum à sententia affirmativa, usque adhuc practicata in Ecclesia Dei, & quam communiter docuerunt Theologi omnes cum eorum Magistro D. Thoma in 4. sent. disp. 21. q. 2. art. 3. ad 3. Vide Doctores, quos, me etiam citato, citat, & sequitur Pater Franciscus de Lugo, part. 1. de Conscientia, c. 2. q. 29. n. 170. & me citato Marcus Vidal in *Arca Vitalis Theologia moral. de Pœnit. Sacram. Inquisit. 5. concl. 1. n. 9.* quibus adde omnino videndum Patrem Oviedo in part. 2. D. Thoma tract. 5. contr. 4. punct. 7. n. 57. qui asserit, nostram sententiam esse omnino veram & tenendam ex communi Ecclesie praxi; & etiam ratione probatur. Quia Sacramentum Pœnitentiæ potuit institui cum obligatione confitendi peccata dubia, ut fatetur Præpositus, quod nullus audebit negare. Aliàs communis Ecclesie sensus hucusque fuit ita esse institutum. Ergo dicendum est, institutum fuisse cum hoc præcepto, est sub hac obligatione: est enim optimus interpretes Legum modus, quo ab omnibus illa fuerunt intellecta, & exercita. Ex hoc facile respondetur ad omnia argumenta adducta pro contraria parte. Ad testimonium enim Tridentini dicimus, secundum interpretationem Ecclesie intelligi de peccatis dubiis. Ad aliud Argumentum dicimus, forum pœnitentiæ distinctum esse à quocunque alio foro judiciali: nam Sacramentum pœnitentiæ est vindicta salutaria, ut constat ex Tridentino, sess. 14. c. 8. vel non tantum in punitionem criminum, sed magis etiam ad animarum salutem institutum. Et tandem ad aliud dicimus, hominem non privari sua libertate propter rationem tantum dubiam, sed propter dubium Ipeculativum, quod secum affert certitudinem practicam circa obligationem confitendi.

13. Non est igitur recedendum à praxi omnium Fidelium, & totius Ecclesie, cujus initium credendum est ab Apostolis emanasse. Et ita doctus Leandrus licet libenter benignioribus opinionibus adhareat; tamen sententiam negativam improbat, tom. 1. de Sacram. tr. 5. disp. 5. q. 26. & me citato, no-

stræ sententiæ adhasit. Et Tamburinus, etiam ad opiniones benignas pronus. *Opuscul. de Confess. lib. 2. c. 1. §. 3. n. 14.* sententiam negativam practicè excipere posse, decernere recusavit. Nota vero quod post hæc scripta invenio nostram sententiam doctè doctissimum & amicissimum Patrem Bardi de conscientia discept. 6. c. 11. part. 4. §. 1. qui respondet ad omnia argumenta, quæ in contrarium adducit Caramuel. Idem etiam docet me citato Joannes de Dicastillo, tom. 1. de Sacram. tract. 4. dub. 8. disp. 9. num. 37. & seq. adi illum & non pigebit, est enim vir qui inter Theologos nostri temporis prima subcellia obtinet.

RESOL. CXXXI.

An peccata dubia sint materia necessaria confessionis?

Et advertitur, quod si quis confessus est peccatum incertum, quia sic putabat, postea vero habet dubium, non tenetur illud ut dubium iterum confiteri, nisi forte ex alio capite.

Et notatur explicandas esse circumstantias peccati, si ve tanquam conditionaliter certas, si ve etiam tanquam conditionaliter dubias, si tales circumstantie mutant speciem, &c.

Verum advertitur, quod quando aliquis confitetur de peccato dubio, adjungendum est aliquod peccatum certum.

Quando autem quis confitetur peccatum, de quo dubitat, an alias confessus sit, non tenetur dicere se dubitare, an confessus fuerit?

Nec pœnitens tenetur dicere se tale peccatum commississe post ultimam confessionem, nisi ob aliquam circumstantiam mutantem speciem? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Ref. 44.

§. 1. Hanc difficultatem non invenio apud antiquos Doctores in dubium positam, saltem de illa cæperunt dubitare aliqui recentiores, & quod pejus est negativam sententiam docuerunt, quam novissimè tenet doctus Pater Ferrantius de scandalo quest. 77. præcipuè à n. 31. qui post plura sic asserit: Confirmatur hæc opinio, & his quæ decreverunt doctores quidam Patres in hoc colleg. Roman. contra propriam opinionem, quam antea sustinebant. Cum n. ex Provincia Austria propositiones aliquæ missæ essent Romam ad nostrum admodum R.P. Generalem, ipsius jussu examinandas à Patribus revisoribus, quorum munus est libros diligenter expendere, antequam imprimantur, tale iudicium, quod mox subijciam, tulerunt unanimes circa nonam petitionem factam.

2. Nona petitio hæc erat, peccata dubia si ve positive, si ve negative tantum dubia sint, confiteri non tenentur.

3. Responderunt ita, de peccatis dubiis positive non est dubium permitti posse, cum sit opinio communis Doctorem: De peccatis dubiis negative, circa quod est major difficultas: judicavimus olim non debere permitti secundum nostras regulas, cum vix reperitur unus scriptor, qui illam aperte tueretur: nunc verò cum jam aperte, & ex professò in suis scriptis tueantur, præter P. Egidium Cominch de Sacram. pœnit. disp. 7. dub. 8. Petrus Marchant. in tab. Sacram. tract. 4. tit. 6. Caramuel in Theol. mor. lib. 1. disp. 4. n. 478. Josephus de Januario Resol. moral. tom. 1. resol. 2. per totam. P. Io. Martinon tom. 5. d. 50. sect. 8. n. 91. & alij multi Scriptores illam iudicent probabilem, censemus posse jam in scholis Societ. permitti. Prima ratio est ex Trid. quam asserit

Sup. hoc te in Res. præsentibus in tribus Ref. disp. & in quatuor §. ubi de peccatis dubiis confitendi non tenentur sequentibus infra et Res. 134. ult. à lib. 1. & in tom. 1. tr. 1. in Res. 130. §. n. 10.